

نام درس: جغرافیای زیستی

مشخصات درس:

نام درس: جغرافیای زیستی
رشته: جغرافیای طبیعی (آب و هواشناسی)
مقطع: کارشناسی
تعداد واحد: ۲ واحد نظری
پیش‌نیاز: ندارد
تعداد جلسات: ۱۶ جلسه

اهداف درس

آشنایی با مبانی جغرافیای زیستی و کاربردهای آن.
شناخت ساختار و عملکرد اکوسیستم‌ها.
درک فرآیندهای انتقال انرژی و چرخه مواد.
شناخت عوامل مؤثر بر پراکنش گیاهان و جانوران.
آشنایی با تیپ‌های زیستی و پوشش‌های گیاهی جهان.
بررسی اثر فعالیت‌های انسانی بر تنوع زیستی و اکوسیستم‌ها.

سرفصل‌های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای درس جغرافیای زیستی

تعریف و کاربرد جغرافیای زیستی
اکوسیستم
روند تولید و مصرف در اکوسیستم
چرخش مواد در اکوسیستم
اصول کلی در انتشار جانوران
رقابت
پدیده توالی و کلیماکس
شکل زیستی یا تیپ بیولوژیک
فورماسیون‌ها یا انواع پوشش‌های گیاهی
نقش انسان در تغییر حوزه انتشار گیاهان و جانوران

طرح درس جغرافیای زیستی

جلسه	عنوان درس	محتوای آموزشی	فعالیت دانشجو	ارزشیابی
۱	معرفی درس و مفهوم جغرافیای زیستی	معرفی درس، اهداف، تاریخچه، تعریف جغرافیای زیستی، ارتباط با اقلیم‌شناسی و جغرافیا	مشارکت در بحث	-
۲	کاربردهای جغرافیای زیستی	کاربرد در برنامه‌ریزی محیطی، منابع طبیعی، تغییرات اقلیم، حفاظت محیط زیست	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۳	اکوسیستم	تعریف اکوسیستم، اجزاء، عوامل زنده و غیرزنده، ساختار اکوسیستم	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۴	روند تولید و مصرف در اکوسیستم	تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، تجزیه‌کنندگان، زنجیره و شبکه غذایی	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۵	چرخش مواد در اکوسیستم ۱	چرخه آب، کربن و اکسیژن	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۶	چرخش مواد در اکوسیستم ۲	چرخه نیتروژن، فسفر، گوگرد و نقش انسان	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۷	اصول کلی انتشار جانوران	عوامل مؤثر بر پراکنش جانوران، موانع جغرافیایی، اقلیم	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۸	رقابت در اکوسیستم و آزمون میان‌ترم	انواع رقابت، اصل طرد رقابتی، روابط بین گونه‌ها، آزمون میان‌ترم	مشارکت در بحث	آزمون کتبی
۹	توالی اکولوژیکی	توالی اولیه و ثانویه، مراحل استقرار گونه‌ها	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۰	کلیماکس	مفهوم کلیماکس، انواع کلیماکس، عوامل مؤثر بر پایداری اکوسیستم	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۱	شکل زیستی یا تیپ بیولوژیک	طبقه‌بندی رانکیائر، سازگاری گیاهان با اقلیم	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۲	فورماسیون‌ها یا انواع پوشش گیاهی	جنگل‌ها، مراتع، استپ، بیابان، توندرا و پوشش‌های گرمسیری	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۳	پراکنش جهانی پوشش‌های گیاهی	ارتباط اقلیم و پوشش گیاهی جهان، نواحی زیستی	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۴	نقش انسان در تغییر حوزه انتشار گیاهان و جانوران	تخریب زیستگاه، گونه‌های مهاجم، آلودگی، تغییر اقلیم	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۵	مدیریت و حفاظت تنوع زیستی	حفاظت اکوسیستم‌ها، توسعه پایدار، مناطق حفاظت‌شده، جمع‌بندی مطالب	مشارکت در بحث	پرسش و پاسخ
۱۶	جمع‌بندی، رفع اشکال و آزمون پایان‌ترم	مرور کلی مباحث، پاسخ به سؤالات و آزمون نهایی	آزمون	امتحان پایان‌ترم

روش‌های تدریس

سخنرانی

نمایش چندرسانه‌ای (PowerPoint)

بحث و گفت‌وگوی کلاسی

تحلیل نقشه‌ها و تصاویر

ارائه دانشجویی

مطالعه موردی

روش ارزشیابی

حضور و مشارکت در پرسش و پاسخ کلاس

تکالیف و ارائه

آزمون میان‌ترم

آزمون پایان‌ترم

منابع تدریس

اصغر نیشابوری (۱۳۹۶)، جغرافیای زیستی، انتشارات سمت.

حسین عساکره (۱۳۸۴)، مبانی جغرافیای زیستی، انتشارات دانشگاه زنجان.

فریده قربانعلی (۱۳۸۹)، جغرافیای زیستی، انتشارات سمت.

نیشابوری، علی‌اصغر (۱۴۰۲)، اکولوژی عمومی، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

منابع تکمیلی:

سایر منابع به‌روز، کتاب‌ها، مقالات علمی داوری‌شده و دیگر منابع علمی مرتبط با این درس، در طول نیمسال تحصیلی

معرفی خواهند شد.